

ТЕХНОЛОГІЯ ВИКОРИСТАННЯ МОВЛЕННЄВИХ СИТУАЦІЙ ЯК ЗАСОБІВ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ УЧНІВ 7–8 КЛАСІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Михайло Яковчук,

науковий співробітник відділу навчання іноземних мов,
Інституту педагогіки НАПН України

 <https://orcid.org/0000-0002-2474-6056>

 mjakow978@gmail.com

У статті обґрунтовано методичні засади продукування мовленнєвих ситуацій у процесі компетентнісного навчання німецької мови учнів 7–8 класів. Визначено зміст мовленнєвих ситуацій як засобів формування компетентностей відповідно до тематики спілкування учнів 7 класів та змісту модельних навчальних програм. З'ясовано, що мовленнєві ситуації здатні забезпечувати оволодіння учнями не тільки тематичним мовним матеріалом у межах запропонованих ситуаційних завдань, але й сприяти засвоєнню механізмів мовленнєвої взаємодії та особливостей відповідної комунікативної поведінки під час породження мовленнєвих висловлень відповідно до змісту компетентностей, на формування яких спрямовується навчальна діяльність. Окреслено і характеризовано методичні функції мовленнєвих ситуацій як важливих засобів формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності. Визначено та обґрунтовано технологію компетентнісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів закладів загальної середньої освіти засобами мовленнєвих ситуацій, окреслено етапи та запропоновано систему комунікативних дій, що мають виконувати учні у процесі її реалізації. Основні концепти проведеного дослідження були апробовані автором у власній педагогічній діяльності.

Ключові слова: мовленнєва ситуація; мовленнєва діяльність; компетентнісно орієнтоване навчання.

Постановка проблеми. Компетентнісне навчання іноземної мови у ЗЗСО відбувається через застосування комунікативно – діяльнісного підходу під час роботи на уроці. Щоб досягти максимального результату, вчитель повинен уміти доцільно дібрати форми та методи навчальної діяльності, створити цікаву атмосферу, де б учні хотіли й не боялися

спілкуватися. Найбільш повною мірою виконання комунікативних завдань проявляється у процесі використання мовленнєвих ситуацій, що моделюють різноманітні життєві обставини й передбачають залучення учнів до різних видів мовленнєвої діяльності.

На сьогодні потребує розроблення чітка класифікація ситуаційних завдань для компетентнісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування учнів 7–8 класів. Це й зумовлює актуальність нашої статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема продукування і використання мовленнєвих ситуацій стала предметом досліджень багатьох науковців. Т. Симоненко вважає, що мовленнєва ситуація впливає на сам факт виникнення комунікативного акту і на його тривалість, на вибір теми для розмови і характер спілкування (Симоненко, 2006, с. 328). Нам імпує думка В. Редька, який акцентує на тому, що будь-яке висловлення, продуковане в результаті діяльності, завжди зумовлене деякими обставинами, що впливають на його зміст і саме мовленнєві ситуації сприяють усвідомленому формуванню мотивів мовленнєвої взаємодії, допомагають урахувати особливості партнера/партнерів у спілкуванні, враховують умови, в яких здійснюється мовленнєва взаємодія, тощо (Редько, 2021, с. 30–42). Науковець пов'язує оновлення змісту навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти передусім зі змінами в стратегічних напрямках розвитку сучасної школи, насамперед зі спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів необхідних життєвих ключових і предметних компетентностей, які в майбутньому давали б змогу випускникам комфортно почуватися в сучасному мультинаціональному та полікультурному світовому середовищі.

Мета статті. Визначити зміст та роль мовленнєвих ситуацій у формуванні ключових компетентностей учнів 7–8 класів гімназії і розкрити й інтерпретувати їх функції у процесі компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов.

Відповідно до зазначеної мети в статті ставляться такі **завдання**: проаналізувати чинну модельну навчальну програму з іноземних мов під кутом зору формування ключових компетентностей учнів 7–8 класів; враховувати тематику спілкування, визначену для цих класів; здійснити аналіз чинних підручників німецької мови для 7–8 класу з погляду застосування в змісті мовленнєвих ситуацій та розробити вправи і завдання, орієнтовані на розвиток ключових компетентностей учнів.

Методи дослідження: *теоретичний аналіз наукових джерел* – дав змогу з'ясувати рівень дослідженості питань компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у світовій та вітчизняній педагогічній науці та практиці; *інтерпретації* – дозволив окреслити та обґрунтувати власні точки зору на проблеми, що досліджуються; *моделювання мовленнєвих ситуацій з компетентнісно орієнтованим змістом* дало змогу спрямувати діяльність учнів у виборі мовного та інформаційного матеріалу, у визначенні форм і способів оволодіння механізмами іншомовного спілкування, скерованого на формування ключових компетентностей; *узагальнення досвіду навчання* – дозволило отримати, проаналізувати та інтерпретувати результати дослідження, виявити його позитивні та негативні аспекти, що зумовило перегляд і уточнення окремих компонентів змісту шкільних підручників іноземних мов і навчальних посібників/матеріалів для закладів вищої педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу. Мовленнєві ситуації на уроках іноземної мови – це такий вид навчальних завдань, які імітують діяльність у сфері застосування іноземної мови, забезпечуючи пізнання в процесі аналізу учнями життєвої чи змодельованої вчителем ситуації, що передбачає аналіз її, прийняття самостійного рішення з урахуванням життєвого досвіду.

За концепцією «Нової української школи» однією з ключових компетентностей, яка формується в процесі навчання іноземних мов учнів 7–8 класів гімназії, є спілкування іноземними мовами, що забезпечує системну та послідовну, безпосередню й опосередковану міжкультурну іншомовну комунікацію та подальший розвиток інших компетентностей здобувачів середньої освіти, серед яких: математична, інформаційно-цифрова, соціальна та громадянська компетентності; основні компетентності в природничих науках; ініціативність і підприємливість; обізнаність та самовираження у сфері культури; екологічна грамотність і здорове життя; уміння вчитися впродовж життя (Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи, 2006, с. 11).

Формування ключових компетентностей засобами іноземної мови – це тривалий процес, який не закінчується вивченням певної теми спілкування. Робота в цій сфері зумовлюється тематикою, визначеною модельною навчальною програмою для кожного класу. Відповідно до чинної модельної навчальної програми з іноземних мов учням 7–8 класів пропонуються наступні сфери спілкування: особистісна (я, моя родина, мої друзі; одяг; харчування; відпочинок і дозвілля; природа), публічна (подорож; рідне місто/село; свята і традиції), освітня (шкільне життя). Враховуючи те, що навчальна програма є рамковою, це не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатись інтегровано, наприклад: **«Відпочинок і дозвілля» + «Подорож», «Одяг» + «Погода», «Подорож» + «Країни, мова яких вивчається».** Серед ключових компетентностей є такі, які формуються постійно в процесі навчання іноземної мови, незалежно від теми чи змісту завдань. А є компетентності, які формуються винятково в межах певних тем спілкування.

Для навчання іншомовного ситуаційного спілкування, на нашу думку, є методично доцільними такі види діяльності:

- діалогічне спілкування, коли співрозмовники з'ясовують певні питання і демонструють свою позицію, переконують, (не) погоджуються, висловлюють здивування, власні ставлення до об'єктів спілкування тощо;
- групова дискусія у межах обговорення певних проблем і оприлюднення власних точок зору з їх обґрунтуванням;
- монологічне висловлення за певною темою з демонстрацією та обґрунтуванням своїх думок щодо об'єктів спілкування;
- спілкування у формі листування, у тому числі з допомогою електронних засобів, яке здійснюється в діалогічній чи груповій (конференція) формах у режимі онлайн під час обговорення певних питань, які ситуативно виникають.

Зміст мовленнєвої ситуації формулюється у завданні, де зазвичай вказуються а) мета діяльності; б) обставини, в яких вона виконується; в) об'єкт, який підлягає обговорюванню; г) суб'єкт, який бере участь в обговорюванні. Якщо метою ситуації передбачається

спілкування в межах кількох тем або ж завдання сформульовано дещо узагальнено, то доцільно його конкретизувати мовленнєвими опорами у вигляді плану, запитань тощо.

Мовленнєві ситуації, в яких учні опиняються, спонукають їх до висловлення, викликають потребу в спілкуванні. Виконуючи ситуаційні завдання, аналізуючи мовну ситуацію, учні можуть самостійно оволодівати новими знаннями та навичками з культури спілкування й набувати комунікативних умінь. Мовленнєві ситуації дають змогу наблизити навчання до природних умов спілкування в конкретних життєвих ситуаціях, формують уміння орієнтуватися в них, добирати мовні засоби, що відповідають особливостям мовної ситуації (навіщо, кому, в яких умовах і що має бути сказано). Тому особливу увагу учнів варто спрямовувати на дотримання всіх компонентів мовленнєвої ситуації, які визначають стиль, тип і жанр мовлення: обсяг, тема і основна думка висловлювання, мета і місце спілкування, адресат мовлення тощо. А для наближення до життя навчальних дій, що виконують учні, слід добирати такі ситуації, які відбуваються в повсякденному житті, є зрозумілими і не вимагають додаткових пояснень, а також частіше і доцільніше пропонувати у змісті підручників методи, форми і види роботи, які характерні комунікативній діяльності, цілеспрямовано готувати учнів до їх виконання; дидактично доцільно уніфікувати в кожному тематичному розділі підручників кількісний і якісний склад вправ і завдань для оволодіння змістом навчання іншомовної комунікації у процесі компетентісно орієнтованого навчання та здійснювати дидактично доцільний добір ситуаційних завдань, які використовуються для формування іншомовної комунікативної компетентності учнів 7–8 класів (Редько, 2021, с. 30–42).

Основним засобом навчання іноземних мов є підручник, який має відповідати віковим особливостям учнів, тематиці ситуаційного спілкування, містити необхідний лексичний інвентар і цікаві для учнів завдання, спрямовані на формування та розвиток ключових компетентностей, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Проаналізувавши зміст чинних підручників іноземних мов для учнів 7–8 класів щодо використання мовленнєвих ситуацій як засобів навчання іншомовної комунікації, можна зазначити наявність у них деяких ситуаційних завдань, спрямованих на розвиток мовленнєвих умінь. Проте більшість із них не чітко орієнтована на систему компетентісного навчання, бракує достатньої кількості і чіткої класифікації ситуаційних завдань, спроектованих на формування предметної й ключових компетентностей здобувачів освіти.

Враховуючи презентовані вище концепти, нами розроблені мовленнєві ситуації, орієнтовані на розвиток десяти ключових компетентностей учнів у чинній модельній навчальній програмі (Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти, 2021). Вони не тільки сприяють розвитку спілкування у межах певних компетентностей, але й дають змогу проаналізувати рівень володіння учнями відповідними мовленнєвими умінями і навичками. Наведемо приклади мовленнєвих ситуацій та особливості їх використання. Інтерпретуємо роботу з ними.

Компонентами такої ключової компетентності, як вільне володіння державною мовою, є вміння використовувати українознавчий матеріал у всіх видах мовленнєвої діяльності. Передусім це можливе в межах визначеною модельною програмою теми

«Україна», під час опанування якої учні вчать представляти іноземною мовою відомості про свою країну. Наприклад: *Уяви, що твій іноземний друг/твоя іноземна подруга приїжджає до тебе у гості на День Незалежності. Що ти можеш показати та розповісти йому/їй про національні символи та історію твоєї Батьківщини.*

Компетентність здатність спілкуватися іноземними мовами є ключовою й предметною, тому вона формується на всіх уроках іноземної мови системно й послідовно, незалежно від тематики уроків. Результати формування цієї компетентності є оволодіння учнями засобами комунікації.

На уроках іноземної мови формування математичної компетентності передбачає вміння працювати з числами та числовою інформацією. Учні, застосовуючи логіко-математичний інтелект, розв'язують комунікативні і навчальні проблеми. Зазначена компетентність у 7 класі формується ситуативно, здебільшого у межах відповідних ситуативних тем. Наприклад, під час вивчення теми «Я, моя родина та мої друзі» учні можуть розповісти, скільки часу приділяють своїм захопленням та як багато грошей вони витрачають на це:

У спілкуванні з іноземними друзями ви хочете дізнатися про їхні захоплення. Розпитайте та з'ясуйте:

- чи мають вони хобі;
- чим вони захоплюються;
- скільки часу вони присвячують своїм хобі;
- чи багато грошей вони витрачають на свої захоплення.

Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій формуються в межах теми ситуативного спілкування «Природа», у процесі засвоєння якої учні ознайомлюються з погодою та природними явищами. Це сприяє вдосконаленню в них умінь описувати іноземною мовою природні явища, аналізувати та оцінювати їх роль у життєдіяльності людини. Словниковий запас учнів дозволяє їм висловлювати враження від власних спостережень над природою, що дає змогу урізноманітнити тематику спілкування, а також пояснити свої дії. Наприклад. *Ти з друзями відпочиваєш на гірськолижному курорті Буковель. Ви дуже щасливі: чудові лижні траси, гарна погода. Напиши листівку своєму іноземному другу/своїй іноземній подрузі і розкажи йому/їй:*

- де ти знаходишся і як у тебе справи;
- яка там природа і погода;
- що ти робите вдень і ввечері.

Ключова компетентність інноваційність «передбачає здатність учня здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів» (Державний стандарт базової середньої освіти, 2020, с. 3). Учителю необхідно враховувати індивідуальні психологічні особливості кожної дитини. З огляду на це вчитель має підтримувати участь дітей у різноманітних конкурсах, змаганнях, творчих проєктах, брати на себе відповідальність за результати власної діяльності, поєднувати знання, здобуті під час вивчення різних предметів. Наприклад:

На дошці оголошень висить оголошення «Зробимо нашу школу красивішою!» Чи є у вас якісь ідеї? Обговоріть наступні питання:

- перетворити кабінети на студії;
- створити шкільний сад;
- створити учнівське кафе;
- зробити шкільне подвір'я більш барвистим;
- створити стінгазету для висловлення думок учнів.

Компетентність підприємливість та фінансова грамотність – це одна з ключових компетентностей, необхідна всім громадянам для особистої реалізації та розвитку, активного громадянського життя, соціальної єдності та можливості працевлаштування, тому важливим завданням сучасної української освіти є ефективне формування цієї компетентності в молодого покоління українців. Наведемо приклад ситуаційного завдання для формування цієї компетентності.

Багато молодих людей закордоном працюють під час канікул. Вони розносять газети та брошури, доглядають за домашніми тваринами або дітьми. Чи ти коли-небудь знаходиш роботу на літо? Розкажи про свій досвід.

- Де ти працював (працювала)?
- Як довго ти працював (працювала)?
- Чи сподобався тобі такий вид підробітку?
- На що ти витратив(витратила) зароблені гроші?

Компетентність обізнаність та самовираження у сфері культури потребує сформованих умінь використовувати мову для духовного, культурного й національного самовираження; дотримуватися культури мовлення, висловлювати іноземною мовою власні почуття, переживання й судження. Вона формується в межах тем «Кулінарні традиції», «Театр і кіно», «Україна» та «Німеччина» (загальні відомості про Україну та країну, мова якої вивчається).

Наведемо приклад ситуаційного завдання з теми «Театр і кіно».

Тобі зателефонував друг/подруга, якого ти давно не бачив. Він пропонує піти в кіно на вихідних. Ти дякуєш своєму другу/подрузі за запрошення і з нетерпінням чекаєш на зустріч з ним/нею.

Поспілкуйтеся та з'ясуйте:

- який кінотеатр ви відвідаєте;
- який фільм ви хотіли б побачити;
- хто зможе замовити квитки в кіно
- які місця ви хотіли б зайняти в кінотеатрі;
- коли ви зустрінетесь раніше, щоб купити попкорн та напої.

У процесі формування інформаційно-комунікаційної компетентності формуються вміння учнів самостійно шукати, аналізувати й добирати потрібну інформацію, аналізувати, критично осмислювати її, трансформувати, зберігати, передавати її. Під час вивчення теми «Подорож», підтема «На вокзалі» учням пропонується за допомогою смартфона або іншого пристрою відвідати сторінку сайту німецької залізниці та виконати таке нижчеподане комунікативне завдання.

Уяви, ти хотів би зробити подорож залізницею з Берліну до іншого німецького міста. Розкажи про цю подорож:

- Коли відправляється потяг?
- О котрій годині він прибуває?
- З якої колії відправляється потяг?
- Де він зупиняється?
- Як довго поїзд перебуває в дорозі?

Формування громадянської компетентності доцільно здійснювати через навчання на трьох рівнях: засвоєння знань про громадянську відповідальність («навчання про»), розвитку розуміння і ставлення до громадянської відповідальності («навчання для розвитку розуміння та ставлень»), а також через здобуття практичного досвіду громадянської відповідальності («навчання через досвід»).

Методика громадянської освіти потребує створення у процесі викладання системи навчальних ситуацій, в яких на практиці апробуються засвоєні громадянські знання, вміння та цінності. Розглянемо декілька вправ для формування та оцінки громадянської компетентності на уроках іноземної мови учнів 7–8 класів. Саме в цьому віці діти, на нашу думку, починають аналізувати свої бажання та потреби у середовищі, обґрунтовуючи власні погляди конкретними прикладами із життя; усвідомлювати, що людина є частиною усього світу, і практикувати уміння спиратися на різноманітні знання і досвід інших людей для розуміння власної особистості. Так, під час вивчення теми «На дозвіллі» (8 клас) учням можна запропонувати вправу «Бінго». Учитель роздає учням аркуші із запитаннями до теми.

- Які у тебе захоплення?
- Чи можеш ти назвати кілька улюблених місць для відпочинку?
- Що ти насправді не любиш робити у вільний час?

Кожен учасник повинен знайти партнера, поставити йому одне з запитань та записати ключові слова відповіді під відповідним запитанням. Після цього пари розходяться та шукають собі нових партнерів. Мета гри – не просто відповісти на всі запитання, але отримати відповіді від різних людей. Гра продовжується до тих пір, поки один/-а з учнів/учениць не заповнить таблицю. Хто першим/-ою заповнить таблицю, кричить «Бінго!». Цей/ця учасник/учасниця є переможцем/-ницею. Далі вчитель пропонує учасникам/учасницям сісти і обговорити питання. Він називає перше запитання та просить дітей по черзі поділитися відповіддю, яку вони отримали. Ключові слова записуються на фліпчарті. Коли таблиця на фліпчарті готова, можна переходити до обговорення. Можливі запитання для обговорення:

- Чи сподобалась вам вправа? Чим саме?
- Які заняття серед учнів/учениць класу є найпоширенішими?
- Що нового та цікавого ви дізналися про своїх однокласників/-ць?
- Що вас здивувало?
- Чи є спільні захоплення між вами та вашими однокласниками/-цями?
- Які заняття трапляються не дуже часто?
- Який висновок можемо зробити?

Отже, діти усвідомлюють, що спілкування є важливим компонентом нашого життя, воно дає можливість дізнатися про інших та презентувати себе; розуміють, що чоловіки і жінки, незалежно від статі, можуть проводити дозвілля однаково. У результаті вправи учні доходять висновку, що всі вони різні, але у них є багато спільного.

Компетентнісно орієнтоване навчання іноземної мови учнів 7–8 класів, спрямоване передусім на формування в учнів здатності цілісно поєднувати здобуті знання, сформовані уміння й навички, набутий навчальний досвід, світоглядні цінності, ставлення та переконання з активною творчою самостійною науково-дослідницькою діяльністю у межах окреслених навчальною програмою орієнтирів у процесі добору й використання мовного та інформаційного матеріалу для продукування усних і письмових текстів та для ідентифікації чужомовних висловлень у процесі їх сприймання під час читання та слухання. Воно вимагає урізноманітнення форм організації навчальної діяльності (Навчання іноземних мов у гімназії: Збірник методичних матеріалів для вчителів іноземних мов, 2023, с. 8).

На нашу думку, для створення мовленнєвих ситуацій можна виділити такі етапи:

- Визначити мету мовленнєвої ситуації.
- Врахувати інтереси і бажання учнів (можливе проведення анкетування або опитування учнів).
- Визначити тему (підтему) ситуаційного завдання (можна разом з учнями).
- Дібрати необхідний мовний матеріал для учнів у межах теми (підтеми) спілкування.
- Дібрати наочні засоби для створення ситуації спілкування (малюнки, тексти, аудіозаписи, відеозаписи, інтернет-ресурси тощо).
- Поставити перед учнями комунікативне завдання (пояснити, що від них вимагається і до якого результату їм необхідно прийти).
- Передбачити зміст мовленнєвої ситуації.
- Рефлексія (обговорення, осмислення результатів роботи: чи вдалося учням разом з учителем досягти поставленого комунікативного завдання і чи допомогли їм при цьому створені умови та наявні необхідні засоби).

Представлена технологія ситуаційного навчання була апробована в ЗЗСО м. Луцька і дала позитивні результати.

Висновки дослідження та перспективи подальших розвідок. За результатами проведеного дослідження було доведено ефективність запропонованої технології у навчальному процесі, а саме: учні ґрунтовніше оволодівали тематичними лексичними одиницями в межах змісту ключових компетентностей, які передбачалося сформувати; їх висловлювання стали цілісними та логічно структурованими та містили мовленнєві зразки оцінних суджень, узагальнень і висновків.

Запропоновані вправи та завдання орієнтовані на формування десяти ключових компетентностей учнів та спрямовані на розвиток у них здатності здійснювати спілкування в монологічній та діалогічній формах у різних життєвих ситуаціях у межах тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою, а також дають можливість проаналізувати володіння мовленнєвими вміннями і навичками учнів.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розроблені системи мовленнєвих ситуацій для учнів 9 класу відповідно до тематики ситуативного спілкування та методичних рекомендацій з використання мовленнєвих ситуацій для реалізації компетентнісного навчання іноземних мов в зазначеному класі.

Отже, використання мовленнєвих ситуацій у процесі навчання іноземного спілкування у межах відповідної тематики дає змогу наблизити навчальні дії учнів до реальних умов мовленнєвої взаємодії з представниками інших мов і культур та дотримуватися відповідної комунікативної поведінки у спілкуванні з ними.

Використані джерела

- Кабінет Міністрів України. (2020, 30 серпня). *Державний стандарт базової середньої освіти* (Постанова № 898). Міністерство освіти і науки України. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
- Міністерство освіти і науки України. (2016). *Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи*. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainskashkola-compressed.pdf>
- Редько, В. Г. (2021). Дидактичне моделювання мовленнєвих ситуацій як засобів компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти. *Український педагогічний журнал*, 1, 30–42.
- Редько, В. Г. (ред.). (2023). *Навчання іноземних мов у гімназії: Збірник методичних матеріалів для вчителів іноземних мов*. Тернопіль: Лібра Terra.
- Редько, В. Г., Шаленко, О. П., Сотникова, С. І., Коваленко, О. Я., Коропецька, І. Б., Якоб, О. М., Самойлюкевич, І. В., Добра, О. М., & Кіор, Т. М. (2021). *Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти* (Наказ № 795). Міністерство освіти і науки України. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf>
- Симоненко, Т. В. (2006). *Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів*: монографія. Черкаси: Видавництво О. Ю. Вовчок.

References

- Kabinet Ministriv Ukrainy. (Aughust 30, 2020). *Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity* (Postanova № 898). Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> (in Ukrainian).
- Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2016). *Nova ukrainska shkola: Kontseptualni zasady reformuvannya serednoi shkoly*. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainskashkola-compressed.pdf> (in Ukrainian).
- Redko, V. H. (2021). Dydaktychne modeliuvannya movlennievnykh sytuatsii yak zasobiv kompetentnisno oriientovanoho navchannia inozemnykh mov u zakladakh zahalnoi serednoi osvity. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, 1, 30–42. (in Ukrainian).
- Redko, V. H. (ed.). (2023). *Navchannia inozemnykh mov u himnazii: Zbirnyk metodychnykh materialiv dlia vchyteliv inozemnykh mov*. Ternopil: Libra Terra. (in Ukrainian).

- Redko, V. H., Shalenko, O. P., Sotnykova, S. I., Kovalenko, O. Ya., Koropetska, I. B., Yakob, O. M., Samoiliukevych, I. V., Dobra, O. M., & Kior, T. M. (2021). *Modelna navchalna prohrama «Inozemna mova. 5–9 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity* (Nakaz № 795). Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. [https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni_prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Inozemni.movy.5-9-kl/Inoz.mov.5-9-kl.Redko.ta.in.14.07.pdf) (in Ukrainian).
- Symonenko, T. V. (2006). *Teoriia i praktyka formuvannia profesiinoi movnokomunikatyvnoi kompetentsii studentiv filolohichnykh fakultetiv: monohrafiia*. Cherkasy: Vydavnytstvo O. Yu. Vovchok. (in Ukrainian).

Mykhailo Yakovchuk, Researcher of the Department of Teaching Foreign Languages, Institute of Pedagogy, National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, Teacher-Methodologist in German, Honored Teacher of Ukraine

SPEECH SITUATIONS AS A TOOL FOR FORMATION OF KEY COMPETENCIES OF 7-8 GRADE STUDENTS IN THE PROCESS OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES

The article substantiates the methodological principles of producing speech situations in the process of competence-based teaching of German to 7-8 grade students. The content of speech situations as a means of forming competencies in accordance with the topics of communication of 7th grade students and the content of model curricula is determined. It has been found that speech situations are able to ensure that students master not only thematic language material within the proposed situational tasks, but also contribute to the acquisition of mechanisms of speech interaction and features of appropriate communicative behavior when generating speech utterances in accordance with the content of competencies, the formation of which is aimed at the educational activity. The methodological functions of speech situations as important means of forming intercultural foreign language communicative competence are outlined and characterized. The technology of competence-based teaching of foreign language communication to students of general secondary education institutions by means of speech situations is defined and substantiated, the stages are outlined and a system of communicative actions to be performed by students in the process of its implementation is proposed. The main concepts of the study have been tested by the author in her own pedagogical activity.

Keywords: speech situation; speech activity; competence-oriented training.